

I
68258

JURNEJ,

po Božjim usmiljenji in po milosti apostolskiga sedeža
 škof ljubljanski,
 dohtar svetiga pisma,
 vsim vernim po škofii zveličanje in blagoslov v Gospodu!

„*Nimamo tukaj obstoječiga mesta, temuč prihodnjiga išemo*“ (Hebr. 13, 14.), nebeškiga Jeruzalema namreč, kateri „*ne potrebuje ne solnca ne lune, de bi svetila v njem; zakaj veličastvo Božje ga razsvetljuje, in njegovo svetilo je Jagnje*“, Gospod Jezus Kristus, „*kteri je bil umorjen v naše odrešenje, in nas je Bogu odrešil s svojo kervjo iz sleherniga rodu in jezika in ljudstva in naroda, in nas je storil našimu Bogu kraljestvo in duhovne*“ (Skriv. razod. 21, 23: 5, 9, 10.); kteri darujejo duhovne darove, sveto življenje namreč, ktero je Bogu dopadljivo in je vredno večniga zveličanja in nebeškiga veselja, ktero je Bog pripravil njim, kateri ga ljubijo po milosti našiga Gospoda Jezusa Kristusa. Popotniki smo tedaj tukaj na zemlji, ker ne moremo zmiram tukaj biti, temuč moramo poprej ali poznej, če tudi ne radi, zapustiti sedanje minljivo in trohljivo prebivališče; le popotniki smo tudi zato, ker popotvamo proti večnimu neminljivimu prebivališču, kjer „*bo sam Bog z nami, in bo obrisal vse solzé od naših oči*“ (Skriv. razod. 21, 4.).

Popotniku je vedno pred očmi tisti kraj, kamor se je namenil. Če tudi malo časa kje počiva, de se poživi z jedjo in pijačo, in de pokrepča trudne ude s spanjem; to vselej samo zato dela, de more tolikanj čverstejši dalje popotvati, in de tolikanj gotovši tje pride, kamor so vse njegove želje obrnjene. Z veseljem sicer ogleduje lepe kraje, umetno narejene reči, ktere popotvaje nahaja; vender se nikdar pri njih toliko ne mudí, de bi pozabil dalje popotvati. Desiravno ga marsiktera reč silno mika, desiravno bi si marsiktero reč silno rad prilastil, vender ne bo nikdar toliko reči sabo jemal, de bi bil zavoljo njih zadrževan v daljnim popotvanji. Tako mora tudi naše življenje biti na tem svetu, ljubi moji verni! in zmiram moramo v spominu imeti besede sv. Pavla: „*Bratje! čas je kratek; tedaj naj bodo tudi, kteri imajo žene, kakor bi jih ne imeli; in kteri jokajo, kakor de bi ne jokali; in kteri se veseló, kakor bi se ne veselili; in kteri kupujejo, kakor bi ne imeli; in kteri vživajo ta svet, kakor bi ga ne vživali; ker podoba tega sveta prejde*“ (1. Kor. 7, 29 – 31.). Kdor svoje serce navezuje na ktero koli posvetno reč, hoče posvetno reč obderžati, hoče v posvetni reči srečen biti; ne more tedaj hrepeneti po nebesih, ne more pa tudi nikoli popolnoma sréčen biti, ker je v vednim strahu, de bi ne zgubil posvetne reči, in, ker jo vender poprej ali poznej tudi res zgubi, se poslednjič ne more ubraniti grenkim solzam. „Kdor svet ljubi,“ pravi sv. Avguštín, „ne more Boga ljubiti, ker ima polno roko. Bog mu pravi: Derži, kar ti ponujam. Noče pa izpustiti, kar terdo derži, torej ne more prijeti, kar se mu ponuja. Ne rečem, de bi ne smel celó nič imeti; le roka, s ktero se Bogá dèrži, se ne smé opovérati s časnim blagam. Ljubezen, s ktero tei k Bogu, in s ktero se dèrži njega, kteri te je vstvaril, naj ne tiči pri minljivih rečéh.“

Nihče ni na enkrat popolnoma. Kdor hoče velike bremena nositi, mora poprej majhne bremena nositi, de si takó moč uterduje. Kdor se ne more zderžati majhniga veselja, se gotovo ne bo zderžal, ko ga bo mesena poželjivost z vsó silo mikala razveseljevati se; vender pa stoji

prevelikrat vrednost vsiga življenja na tem, de človek v tacih hudih skušnjavah sam sebe premaga. Torej piše sv. Pavel: „Vsak, kateri se na premaganje skuša, se vsiga zderži; in oni sicer, de strohljivo krono prejmejo, mi pa nestrohljivo. Jest tedaj tako tečem, ne kakor nepremišljeno, se tako bojujem, ne kakor de bi po vetru mahal; ampak tarem svoje telo, in ga v sužnost devam, de, ko druge učim, sam ne bom zaveržen“ (1. Kor. 9, 25 — 27.). Sveti apostelj, kateri je smel reči: „Menim pa, de imam tudi jest Božjiga Duha“ (1. Kor. 7, 40.), tare svoje meso in priserčno kliče: „Jez nesrečni človek! kdo me bo rešil od telesa te smerti?“ ker je dobro vedil, de v našim telesu nič dobriga ne prebiva. Kteri meseno živé, v njih udih delajo grešne strasti, ktere smerti sad obrodé. Imamo sicer dopadajenje nad Božjo postavo po notranjim človeku; čutimo pa drugo postavo v svojih udih, ktera se bojuje zoper postavo našiga duha, ktera nas deva v sužnost pod postavo greha (Rim. 7.). Torej posnemajmo vsi zgled sv. Pavla in terimo svoje telo, de bo duh otet ob dnevu Gospoda našiga Jezusa Kristusa (1. Kor. 5, 4.), kteri bo vsakimu povernil po delih, ktere je delal v dnevih svojiga mesá. „Tvoje meso,“ pravi sv. Avguštin, „ima svoje posvetne željé. Pravica ti je dana krotiti jih. Naj te gospoduje „tvoj Višji (Bog), de premoreš voditi svojiga podložniga. Pod tabo je tvoje meso, nad tabo je „tvoj Bog: ako hočeš, de ti bo tvoje meso pokorno, skérbi, de boš Bogu služil. Oblast čez nižjiga imaš le od Višjiga. Hlapec si in hlapca imaš, ali oba sta hlapca Gospod Bogá. V vsih „rečeh ne moreš premagati svojiga hlapca, to pa premoreš: ne dovoli svojimu poželjivimu mesu „nepripušenih reči, in, de to lože storiš, zderžuj se sem ter tje tudi dopušenih reči. Kdor se „zderžuje meseniga poželenja, si pridobiva duhovno veselje.“ To je namen svetiga posta, kteriga nam sveta cerkev zapoveduje po zgledu Jezusa Kristusa. Ako si v jedi in pijači, kolikor je prav, pritergujemo, dobiva naš duh veči moč, ktere potrebujemo na poti proti nebeski domačii. Zatorej je rekel Jezus skušnjavcu: „Človek ne živi le od kruha, ampak od vsake besede, ktera pride iz ust Božjih“ (Mat. 4, 4.). Kristus, v katerim se je prikazala Beseda, ktera je bila v začetku pri Bogu in ktera je bila sama Bog, in po kateri je vse storjeno, in ktera vsaciga človeka razsvetljuje, ker je luč svetá, — Kristus, v katerim se je prikazala včlovečena Beseda, in kateri je bil nam enako skušan razun greha, se je pred začetkam svojiga odrešenja postil štirideset dni, in je po tem postu zmagal skušnjavca. Ta post in zmaga ni le delo odrešenja Jezusa Kristusa, ampak nam je tudi v zgled, kako se mi vdeležujmo njegoviga odrešenja. Brez našiga zasluženja nas je Bog vstvaril; pa ne samo brez našiga zasluženja, še celó ko smo bili še grešniki in tedaj sovražniki Božji, je Kristus umerl za nas, de smo zadobili spravo z Bogam (Rim. 5, 8. 11.). Ali té sprave z Bogam se mora slehern sam vdeležiti, nar pervo s tem, de se po svetim kerstu sprejme v Kristusovo cerkev, in de tako postane ud skrivnostniga telesa Kristusoviga, potlej pa s tem, de se popolnoma navzame Kristusoviga duhá in de (zunaj tistih del, ktere je Kristus delal kakor Bog,) po njegovih ukih in zgledih neprenehama obravnava vse svoje djanje in nehanje kolikor le more zvesto po daréh, ktere je prejel od Boga. Ko se je bil dal Jezus Janezu kerstiti in je bil pričel svoje odrešenje, je bilo pervo njegovo delo post ravno nasproti poželjivosti pervih staršev v raji. Ker so bili ti nezderžni, so zgubili pervo nedolžnost in pravičnost in so zaslužili smert in ž njo mnogotere reve: zdravilo zoper to nadlogo je bilo zderžnost. Če nas tedaj žene duh Kristusov, kteri je tudi njega gnal v pušavo k postu, in če se po zapovedi njegove svete cerkve zderžujemo pripušenih reči, to je, če se postimo, se s to zderžnostjo vnovič vdeležujemo Kristusoviga odrešenja. Sej se moramo bojevati vse svoje žive dni zoper poželjivost, ktera v nas prebiva, vse naše žive dni nas skušata svet in hudobni duh, nikdar ne smemo reči, de smo brez vsiga greha; torej se moramo tudi neprenehama vaditi v zderžnosti, vedno moramo tako rekoč pozabljati, kar smo že dosegli, in si z vso močjo prizadevati za višji popolnamost. Kdor se pelja dereči vodi nasproti, ne sme nikdar prenehati z veslanjem. Cerkev je tedaj zapovedala, nektere dni v letu postiti se, de podpéra našo slabost, in de nas toliko slovesniši opominja, kako sveta dolžnost in silna potreba nam je zderževati se.

Nobena jed, ktera se vživa v imenu Jezusovim, to je, s hvaležnostjo do Boga, ni grešna. Vse, kar je Bog vstvaril, je čisto; Bog je v začetku naredil človeka gospodarja vse zemlje in vsih stvari na zemlji; greh pa nas je storil sužnje pozemeljskih, minljivih stvari, in nas je ž njimi vred podvergel nečimernosti. Zavoljo Kristusoviga odrešenja je človeku mogoče, iz té nesrečne sužnosti spraviti se in zopet doseči prostost, ktero imajo Božji otroci. Vse daritve stare zaveze so se pričele in so bile zapovedane nekoliko tudi zato, de so to prostost naznanjale in pa pospeševale. Človek je mogel nekaj svojiga premoženja Bogu posvetiti in na altarji sezgati, in s tem prav očitno

pokazati, de se Bogu popolnoma daruje. Natorni človek ima prerad svoje premoženje; če ga je tedaj nekoliko obrnil v čast Božjo, je s tem razodel veliko *zatajevanje samiga sebe*, in pokazal je, de svobodno gospoduje nad pozemeljskimi rečmi. Kolikor več je kdo daroval, toliko očitniši je kazal, de samiga sebe zatajuje, in de ima duhovno prostost. Abraham je bil pripravljen, darovati svojiga sina Izaka, dediča Božjih obljub; in razodel je s tem nar večji zatajevanje samiga sebe, torej nar večji duhovno prostost, in tedaj nar gorečniši ljubezen do Boga. S tem djanjem je v resnici zaslužil, de se v svetim pismu imenuje oče vsih, kateri so opravičeni po veri v Jezusa Kristusa. Daritve stare zaveze so bile ojstreji post, kakor post, kteriga so si prvi kristjani radovaljno nakladali, in kteriga sveta cerkev v poznejših časih zapoveduje. Stara zaveza je bila le priprava in predpoda nove zaveze, katero je Kristus z Bogom sklenil; torej je bila v mnogoterih naredbah ojstreji, in za mesene ljudi namenjena. Jezus je s svojo smertjo na križu pokazal nar večji pokoršino do nebeškiga Očeta, in s to pokoršino je prestvaril vse, kateri po svetih zakramentih in z živo vero njegovi udje postanejo, iz grešnikov sveto, Bogu dopadljivo ljudstvo. Po svojim vnebohodu je razlil čez svoje perve učence in po učencih čez vse verne za vse prihodnje čase svetiga Duha, kateri je učence in vse druge verne rešil iz sužnosti hudobniga duha in mertve čerke, in jih je pre naredil v otroke živiga Boga. Zato so nehale v novi zavezi pozemeljske daritve, (darovali so namreč v stari zavezi živali in poljske pridelke), in stopile so na njih mesto *duhovne daritve*. Poterto in ponižano serce je Bogu dopadljiv dar. *Ze v stari zavezi govori Bog po preroku: „Ko bi bil lačen, bi ti ne pravil; moj je namreč svet, in kar ga napolnuje. Bom mar jedel meso juncov, ali pil kri kozlov? Daruj Bogu hvalno daritev“* (Ps. 49, 12 — 14.). Nam ni več treba časniga premoženja na altari sežigati, de bi se vadili v zatajevanji samiga sebe, in de bi naznanjali, de ne navezujemo svojiga serca na časno blagó. Zoper meseno poželjivost se pa moramo neprenehama bojevati, dokler smo v umerljivim telesu, in zato nam je zmiram treba *zatajevanja samiga sebe*, in *posta*, s kterim se zatajevanje naznanja.

Jed nam je potrebna k ohranjenju našiga življenja, in je tudi prijetna, kakor je našimu sedanjimu stanu zlasti primerno; ako se pa jed nezmerno vživa, je tudi strup, kateri zelo škoduje telesu in duši, in človeka celó pod neumno živino poniža. Če si tedaj človek v keršanskim duhu priterguje v jedi in pijači, nar lože doseže duhovno prostost, in nar očitniši pokaže, de njegov duh gospoduje čez meseno poželenje, in torej daruje Bogu dopadljiv dar. Naš post nam ne jemlje premoženja, kakor daritve stare zaveze, in nam s tem razodeva, de so minule otročje leta stariga zakona, de smo v Kristusu dosegli mosko starost. Duh Kristusov je pa duh svete ljubezni, ktera si v bližnjim ne misli ptujca, ampak brata, kateri je ud eniga svetiga telesa, kteriga telesa glava je Jezus Kristus. Kar si tedaj ljubezen, ki se vadi gospodovati nad sabo, priterga v jedi in pijači, to bo ljubezen, ki ima usmiljenje z revo svojiga bližnjiga, z velikim veseljem obrnila ubozim bratom v pomoč. V keršanski cerkvi se post ne da ločiti od milošnje. *„Blagor mu, kdor se boji Gospoda; on bo imel prav veliko dopadenje nad njegovimi zapovedmi. Poterjeno je njega serce, in upa v Gospoda. On trosi, daje ubogim; njega pravica ostane vekomej“* (Ps. 111, 1. 8. 9.).

Sveta cerkev je veliko zljajšala, kar zadeva ojistrost prvih postnih zapoved, nekaj, de bi natertiga tersta ne zlomila in tlečiga prediva ne ugasnila, nekaj pa, de bi se tolikanj ne grešilo; zakaj moder zapovedovavec zljajšuje svoje ojstre zapovedi, ko vidi, de v podložnih peša moč jih spolnovati. Na to se opérajó vse polajšanja v cerkvenih zapovedih. Jarem našiga Gospoda Jezusa Kristusa ni težak; komur pa primanjkuje dušne moči, ta jarem nositi, mu ga je treba toliko zljajšati, kolikor ni zoper večno in tedaj nepremeljivo Božjo postavó. Kdor je močan, ne potrebuje nobeniga polajšanja; ljubezen pa mu prepoveduje spotikati se nad slabim bratom, ker polajšanja ne more uterpeti. Darovi so mnogoteri, Duh je pa eden, kateri deli slehernimu, kolikor hoče, in kolikor mi potrebujemo, de le v vsim Boga poveljujemo.

1861

Kar zadeva dovoljenje zastran mesnih jedi za letošnji štiridesetdanski post in za druge postne dni skozi leto, vse to velja, kar vam je bilo v pretečenim letu oznanjeno.

A. Zapovedan post je, in le enkrat na dan do sitiga se najesti je pripušeno naslednje dni:

1. Vse dni štiridesetdanskiga posta (zunaj samih nedelj);
2. vse srede in petke v adventu;
3. vse kvaterne srede, petke in sabote;
4. v saboto pred binkošti, o preddnevih sv. aposteljnov Petra in Pavla, Mariiniga vnebovzjetja, vsih svetnikov, Mariiniga spočetja, in rojstva Gospodoviga ali pred svetim dnevam.

B. Mesne jedi vživati je prepovedano:

1. Vse petke celiga leta;
2. vse kvaterne dni;
3. vse sabote v štiridesetdanskim postu, pepelnično sredo in véliki četertik;
4. binkoštno saboto in vse dni pred vélikimi prazniki, kateri so bili ravno poprej imenovani.

Ob vsih zapovedanih postnih dnéh, ob katerih je sedaj vživanje mesnih jedi dovoljeno, se sme meso le opoldne vživati, in stanovitno prepovedano je, ob tacih olajšanih dnéh ribe in mesne jedi ob enim vživati. Kdor potrebuje obsirnišiga polajšanja, naj poprosi svojiga duhovniga pastirja ali pa spovednika. Vsak, kateri se polajšanja poprime, naj moli ob tacih dneih tri očenaše, ali naj pa vbojajme daje po svojim premoženji.

Dano s škofijskiga sedeža

v Ljubljani 22. prosinca 1861.

